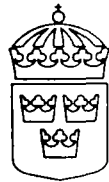

Kulturutskottets yttrande

1987/88:3 y

om stöd till kulturverksamhet i delar av Bergslagen
och norra Sveriges inland (prop. 1987/88:64 bil. 2
delvis)

KrU
1987/88:3 y

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har den 2 februari 1988 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:64 om särskilda regionalpolitiska insatser i delar av Bergslagen och norra Sveriges inland, såvitt avser bilaga 2 avsnittet Kulturområdet, jämte motionerna 1987/88:Ub3 yrkande 1, 1987/88:A29 yrkande 8 samt 1987/88:A31 yrkande 4.

Utskottet

I propositionen föreslås i här aktuell del att under ett nytt anslag i statsbudgeten medel anvisas till särskilda insatser inom utbildningsdepartementets område. Avsikten är att av dessa medel 7 milj. kr. skall användas för satsningar inom kultursektorn. För en försöksverksamhet i Bergslagen och i Jämtlands län med syfte att stimulera lokal och regional kulturverksamhet beräknas 6 milj. kr. Av propositionen (s. 11 och s. 19) framgår att avsikten är att beloppet skall fördelas lika mellan regionerna. För att göra det möjligt att vidareutveckla Svensk arkivinformatiön i Ramsele (SVAR) i Västernorrlands län beräknas 1 milj. kr. som en engångsanvisning för att tillgodose delar av det investeringsbehov som finns.

Utskottet tillstyrker att medel beräknas till SVAR i enlighet med regeringens förslag.

Beträffande stödet i övrigt har motionsvägen tagits upp frågor om vilken kulturverksamhet som skall kunna få stöd, om vilka organ som skall få disponera stödet och om den geografiska avgränsningen av stödet.

Som en bakgrund till förslagen framhåller kulturministern att olika former av kulturarbete på en krisdrabbad ort i många fall har kunnat medverka till ny tillförsikt och framtidstro. Han erinrar också om de goda resultat som lokalt förankrade försök att utveckla s.k. kulturturism givit. Han hänvisar till att det såväl i Bergslagen som i Jämtlands län tagits initiativ som man kan bygga vidare på.

Kulturministern pekar också på den form av kulturverksamhet som arbetar- och bygdespel liksom festivaler utgör. Arrangemangen förenar ofta många konstarter och aktiverar många människor. De är ofta en kontaktpunkt mellan amatörer och professionella författare, musiker och skådespelare. Slutligen framhåller kulturministern vikten av att barn och ungdom deltar i kulturlivet och att man därför bör uppmärksamma möjligheterna att

understödja ungdomarnas intresse för särskilt film och musik men också andra konstarter såsom t.ex. teater.

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen om att 6 milj. kr. beräknas för en försöksverksamhet med syfte att stimulera kulturverksamhet i vissa delar av landet. Vid bedömningen av de i motionerna upptagna frågorna måste enligt utskottets mening beaktas att propositionen har ett regionalpolitiskt syfte. Inte bara kulturpolitiska utan även regionalpolitiska synpunkter måste därför vägas in vid bedömningen av frågorna.

Det framhålls i motion Ub3 (m) att kulturstödet bör fördelas så att det främjar kulturverksamhet inom olika områden, som t.ex. konst, musik, musei- och teaterverksamhet. Vidare framhålls att endast verksamhet av hög kvalitet kan motivera ett anslag av den i propositionen föreslagna omfattningen.

Utskottet vill för sin del anföra följande. Av propositionen framgår klart att de aktuella resurserna är avsedda för en utveckling inom olika kulturområden. Motionärernas synpunkter står därför inte i motsättning till regeringens förslag. Utskottet vill i sammanhanget peka på vikten av att resurserna används för satsningar som innebär att lokalt kulturliv och kulturutbud stimuleras. Projekt som får stöd måste syfta till ett deltagande av olika grupper. Som angivits i propositionen bör stöd kunna utgå både till insatser av amatörer och professionella och till sådana där de båda grupperna samverkar. Det råder bred enighet om att offentligt kulturstöd skall utgå till verksamhet av hög kvalitet, och utskottet förutsätter att kvalitetsprincipen kommer att gälla även i fråga om de här aktuella resurserna. Någon riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandet (motion Ub3 yrkande 1) är inte erforderlig.

Utskottet vill i sammanhanget tillägga följande. Erfarenheten visar att ett aktivt kulturliv på orter som drabbas av ingripande omställningar på arbetsmarknaden har stor betydelse för att få medborgarna på en ort att tro på en framtid för den egna orten och för att de själva kan påverka livsbetingelserna där.

Enligt propositionen är avsikten att Berslagsdelegationen och länsstyrelsen i Jämtlands län skall få i uppdrag att samordna planeringen av projekten. I motion A29 (c) erinras om att landstingen tilldelats en betydelsefull roll på kulturområdet. Motionären vill därför att landstingen och – i Bergslagen – primärkommunerna vid sidan av delegationen och länsstyrelsen i Jämtlands län skall kunna få del av medlen.

Som ovan angetts bör inte bara kulturpolitiska utan även regionalpolitiska synpunkter vägas in vid fördelningen av stödet till kulturprojekt i Bergslagen. Det är då enligt utskottets mening lämpligt att Berslagsdelegationen, som har en verksamhet som sträcker sig över ett antal län, får ansvaret för fördelningen av resurserna. I sammanhanget vill utskottet erinra om det projekt som benämns Ekomuseum Bergslagen och som omspannar sju kommuner i tre län (se närmare härom KrU 1986/87:21). Ett forsknings- och utbildningsprojekt där Uppsala universitet och högskolor inom Bergslagsregionen samverkar med det lokala kulturlivet på några orter ingår också bland projekten. Vid sin bedömning beaktar utskottet att det har förutsatts att Bergslagsdelegationen har ett intensivt samarbete med bl.a. kommuner och

länsorgan (prop. 1985/86:125 s. 35 och AU 1985/86:13 s. 80). Som påpekats i motionen har landstingen en betydelsefull roll på kulturområdet – detta gäller inte minst efter den musikreform som trädde i kraft vid årsskiftet – och utskottet förutsätter därför att Bergslagsdelegationen tar till vara den kompetens som finns hos berörda landsting på kulturområdet och beaktar de intressen landstingen ger uttryck för i fråga om stödets inriktning.

På kulturområdet har länsstyrelserna hitintills haft uppgifter främst på kulturminnesvårdssektorn. Däremot har de sedan länge betydelsefulla uppgifter då det gäller regionalpolitiska insatser. Det är enligt utskottets mening mot denna bakgrund av stort intresse att i enlighet med förslag i propositionen i den här aktuella försöksverksamheten låta en länsstyrelse få ansvaret för fördelning av kulturstöd. Det är mot bakgrund av det tidigare sagda av vikt att uppdraget förvaltas i nära kontakt med landstingen och primärkommunerna. Erfarenheterna i fråga om utfallet m.m. av de nu aktuella insatserna kan få stor betydelse för en framtida bedömning av administrationen av det regionala och lokala statliga kulturstödet. Självfallet är det av vikt – såväl då det gäller Bergslagen som Jämtlands län – att det sker en utvärdering av stödsinsatserna.

Med hänsyn till det anförda, som innebär att utskottet anser att motionens syfte att landsting och kommuner skall få ett stort inflytande vid fördelningen av resurserna tillgodoses, avstyrks motion A29 yrkande 8.

Bergslagsdelegationen har ett verksamhetsområde som omfattar bl.a. kommunerna Hofors och Sandviken i Gävleborgs län. Motionens syfte är därmed i huvudsak redan tillgodosett. Med beaktande härav och med hänvisning till att förslagen i propositionen på kulturområdet avser en försöksverksamhet avstyrker utskottet motion A31 (c) såvitt däri yrkas att satsning på kulturprojekt bör ske även i nämnda län (yrkande 4).

Stockholm den 16 februari 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönning (s), Maja Bäckström (s), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf (m).

Avvikande meningar

1. Kulturstödet användning

Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Margareta Mörck (fp), Kerstin Göthberg (c), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet vill för" och slutar med "inte erforderlig" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill (=utskottet 9 rader)-grupperna samverkar. Det råder bred enighet om att offentligt kulturstöd skall utgå till verksamhet av hög kvalitet, och utskottet vill understryka att kvalitetsprincipen måste gälla även i fråga om de här aktuella resurserna. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet (motion Ub3 yrkande 1) som sin mening ge regeringen till känna.

2. Ansvar för fördelningen av kulturstödet i Jämtlands län

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "På kulturområdet" och slutar med "yrkande 8" bort ha följande lydelse:

Länsstyrelserna har på kulturområdet hitintills haft uppgifter så gott som uteslutande på kulturminnesvårdsområdet. Däremot har landstingen viktiga uppgifter på nämnda område och har i många fall en betydande kompetens inom detta. Därtill kommer att landstingen har mycket omfattande uppgifter på utbildningsområdet, något som kan vara av stort värde för kultursidan. Landstingen spelar också en viktig roll på ett område som har regionalpolitisk betydelse och som ligger nära kulturområdet, nämligen hemslöjdsområdet. Regeringen har i årets budgetproposition (bil. 14, B 5) framlagt förslag om ökat statligt stöd till främjande av hemslöjden. Ett krav för det ökade stödet är att landstingens bidrag är minst lika stora som statens. Då det gäller landstingen och kulturen vill utskottet också erinra om att landstingen fr.o.m. årsskiftet 1987/88 efter förhandlingar med staten tagit över ansvaret för den regionala musiken.

Mot den redovisade bakgrunden ter det sig föga rationellt att låta länsstyrelsen få ansvaret för fördelningen av det i ärendet aktuella kulturstödet till Jämtland. Landstingets kompetens bör tas till vara. Utskottet anser att det här finns ett utmärkt tillfälle för statsmakterna att låta ett landsting svara för administrationen av ett lokalt och regionalt statligt stöd. Jämtlands läns landsting bör således anförtros denna uppgift i fråga om stödet till Jämtland. En utvärdering av försöket bör komma till stånd lika väl som av stödinsatserna i Bergslagen. Vad utskottet sålunda anfört om det av utskottet tillstyrkta stödet till Jämtland bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna med anledning av motion A29 yrkande 8 i motsvarande del. Då det gäller Bergslagen bör yrkandet inte föranleda någon riksdagens åtgärd.